

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Гроші та кредит

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Рівень освіти

Бакалавр

Семестр

4

Інститут

ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Міщенко Володимир Акимович

Volodymyr.Mishchenko@khpі.edu.ua

Доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і фінансів НТУ "ХПІ"

Автор та співавтор більше 300 наукових та методичних публікацій. Курси: "Контролінг", "Фінансовий контролінг", "Теорія міжнародних фінансів", "Основні тенденції та концепції управління фінансовим капіталом", "Інвестиційна та інноваційна діяльність на підприємстві", "Фінансовий менеджмент", "Управління корпоративними фінансами".

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Кочетова Тетяна Іванівна

Tetyana.Kochetova@khpі.edu.ua

Доцент кафедри обліку і фінансів НТУ "ХПІ"

Авторка та співавторка понад 140 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Фінанси, гроші та кредит», «Фінанси підприємств», «Основи фінансового менеджменту».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс спрямований на отримання теоретико-методичних знань з основних положень теорії грошей і кредиту, зокрема сутності та функцій грошей, теорії грошей, грошового обороту і грошової маси, грошового ринку, грошових систем, інфляції, грошових реформ, валютного ринку

та валютних систем. Дає уявлення про сутність, теорії, види і форми кредиту, основні засади фінансового посередництва, організацію банківської та парабанківської системи. Передбачає оволодіння навичками дослідження теоретичних основ і практичної реалізації діяльності комерційних банків, небанківських фінансово-кредитних установ та центрального банку, також дає уявлення про міжнародне валютно-фінансове співробітництво країн

Мета та цілі дисципліни

Вивчення теоретико-методологічних засад і організаційно-правового механізму функціонування в ринковій економіці грошей, кредиту і банків.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Розрахункова робота. Підсумковий контроль – екзамен.

Компетентності

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 - ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 - ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
 - ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
 - ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
 - ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
 - ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 - ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним
 - ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
 - ЗК12. Здатність працювати автономно.
 - ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
 - ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
-
- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
 - СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
 - СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
 - СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач
 - СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
 - СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
 - СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність
 - СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
 - СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
 - СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання

ПРО1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРО2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПРО3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПРО6. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач

ПРО12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПРО13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПРО16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРО21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Фінанси», «Економічна статистика», «Інформаційні системи у фінансовій сфері»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується кейсовий метод, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій у банківській сфері

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Сутність та функції грошей

Походження, необхідність та сутність грошей. Форми грошей та їх еволюція. Основні функції грошей. Види грошей та їх характеристика. Роль грошей у системі суспільного відтворення.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Характеристика і структура грошового обороту. Форми грошового обороту. Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса та її показники. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інституційна модель та структура грошового ринку. Механізм функціонування ринку грошей. Механізм формування пропозиції грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор. Сутність, цілі та види грошово-кредитної політики. Методи та інструменти грошово-кредитного регулювання.

Тема 4. Грошові системи

Сутність та основні елементи грошової системи. Основні типи грошових систем та їх еволюція. Створення та розвиток грошової системи України.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності. Види інфляції та теоретичні концепції інфляції. Етапи інфляційних процесів в Україні. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Грошові реформи. Грошова реформа в Україні

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

Поняття валюти та конвертованість валюти. Валютний ринок та його структура. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс: сутність та формування. Валютні системи та валютна політика. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Світова та міжнародна валютні системи.

Тема 7. Теорії грошей

Поняття валюти та конвертованість валюти. Валютний ринок та його структура. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс: сутність та формування. Валютні системи та валютна політика. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Світова та міжнародна валютні системи.

Тема 8. Кредит у ринковій економіці

Необхідність та сутність кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитування. Теорії кредиту. Функції і роль кредиту. Етапи кредитування. Принципи кредитування. Види і форми кредиту. Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту.

Тема 9. Фінансове посередництво грошового ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Поняття і структура кредитної системи України. Банківська система як основна складова кредитної системи. Небанківські фінансово-кредитні установи. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Тема 10. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Походження, поняття, призначення та класифікація комерційних банків. Загальна характеристика банківських операцій. Доходи та витрати комерційних банків. Фінансова стійкість комерційних банків. Основні показники діяльності комерційних банків.

Тема 11. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

Походження, призначення та основи організації центрального банку. Характеристика завдань і зміст функцій центрального банку. Національний банк України, особливості його становлення, організаційна структура. Завдання та функцій Національного банку України, як центрального банку країни. Операції Національного банку України.

Тема 12. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Система міжнародних фінансово-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд. Світовий банк та його складові. Регіональні фінансово-кредитні установи

Теми практичних занять

Тема 1. Сутність та функції грошей

Аналіз видів грошей та їх характеристика. Вартість грошей та час.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Аналіз структури грошової маси та її показників. Визначення швидкості обігу грошей.

Тема 3. Грошовий ринок

Аналіз механізму формування пропозиції грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор.

Тема 4. Грошові системи

Аналіз основних типів грошових систем. Створення та розвиток грошової системи України.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Вимірювання інфляції. Визначення індексу споживчих цін; індексу цін виробників, дефлятору ВВП.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

Аналіз операцій на валютному ринку. Визначення валютного курсу, крос-курсу. Аналіз платіжного балансу та золотовалютних резервів

Тема 7. Теорії грошей

Визначення вартості грошей.

Тема 8. Кредит у ринковій економіці

Характеристика основних видів кредиту. Схеми погашення кредиту

Тема 9. Фінансове посередництво грошового ринку

Аналіз діяльності банківської системи та небанківських фінансово-кредитних установ.

Тема 10. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Аналіз банківських операцій. Визначення доходів та витрат комерційних банків.

Тема 11. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

Аналіз активних та пасивних операцій НБУ.

Тема 12. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в межах дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання розрахункової роботи, присвяченої теоретичному аналізу та розрахунку грошових потоків діяльності суб'єктів господарювання на мікро- та макрорівнях. Результати теоретичних та практичних досліджень оформлюються у письмовий звіт, захищаються та оцінюються за загальноприйнятою системою оцінки знань студентів. Для самостійного опрацювання студентам надаються додаткові джерела інформації.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
2. Волкова В. В., Волкова Н. І. Гроші і кредит: навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
3. Гроші та кредит. Методичні вказівки щодо виконання розрахункового завдання для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків : НТУ «ХПІ», 2021. 30 с
4. Гроші та кредит. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 88 с.
5. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
6. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д. І. Коваленко.– 3-е видання. - К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
8. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. –Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».

Додаткова література

1. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші. / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жиликова О.В. та ін. . Х. : Видавець Іванченко І.С., 2018. – 271 с.
2. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жиликова, О. П. Близнюк. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с.
3. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 01.01.2024 № 2121-III.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
4. Про Національний банк України : Закон України від 01.01.2024 р. № 679-XIV.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
5. Світлична В. Ю. Гроші і кредит : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді виконання:

- поточних тестових та практичних завдань – 40%;
- розрахункового завдання - 30 %;
- презентації за темою теоретичного питання розрахункової роботи - 10 %;
- підсумкової контрольної роботи - 20%.

Екзамен виконується онлайн та містить:

- 60 тестових завдань;
- практичне завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО